

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Тетюшская средняя общеобразовательная школа № 1
имени Героя Советского Союза Ханжина Павла Семеновича»
Тетюшского муниципального района Республики Татарстан
(МБОУ «Тетюшская СОШ № 1 им.Ханжина П.С.»)

ПРИНЯТА
на заседании
педагогического совета
Протокол от 28.08.2023 №1

УТВЕРЖДАЮ
Директор МБОУ «Тетюшская
СОШ № 1 им.Ханжина П.С.»
_____ Фаткуллов И.Р.

Приказ от 28.08.2023
№ 139 о/д

**Дополнительная
общеобразовательная общеразвивающая
программа художественной направленности
«Күнел театры студиясе»**

**Возраст учащихся: 10-16 лет
Срок реализации программы: 2 года**

Автор-составитель:
Хасанова Гульнур Рафиковна,
педагог дополнительного образования

г.Тетюши, 2023

Аңлатма язуы

Программа мәктәпнең үсеш программасы һәм өстәмә белем бирү планы нигезендә төзелә. Түгәрәк эше формасында гамәлгә ашырыла.

Эш программасы 4-9 нче сыйныф укучылары өчен атнага 2 сәгать исәбеннән төзелә. Барлыгы 72 сәгать.

Соңгы елларда республикада татар теленең куллану даирәсе киңәйде, ижтимагый функциясе көчәйде.

Белем һәм тәрбия бирү бер-берсеннән аерылгысыз. Дәрестәрдә алган белемнәрне мәктәптәге түгәрәкләрдә, факультатив дәрестәрдә, электив курсларда камилләштерү, тулыландыру һәм ныгыту бүген көнүзәк мәсьәләләрнең берсе.

Баланың мәктәптән нинди шәхес булып чыгуында, киләчәктә нинди һөнәр сайлавында укыту -тәрбия эшенең роле бик зур. Укытучы баланың сәләтен күрә белергә һәм тиешле юнәлеш бирергә тиеш. Тиешле түгәрәккә яздыруның беренче максаты – баладагы мавыгуларны, омтылышларны үстерү, аңа сәләтен табуда һәм камилләштерүдә булышу. Икенче максат – балада эчке табигый көчләрне үстерү.

Балаларының сөйләм телен үстерү дәрестән тыш оештырылган эшләр аша алып барыла.

Балаларның чиста, төзек әдәби телдә сөйләштергә өйрәтү, татар сәнгатенә мөхәббәт тәрбияләү, китап укуга кызыксыну уяту, үзләрендә язу телгә уяту максатыннан түгәрәкләр оештырыла.

Программаның максаты:

Балаларның сәнгати һәм эстетик культурасын үстерү, аларга тормышта яхшылык һәм матурлыкны күрергә өйрәтү.

Бурычлар:

- 1)Театр сәнгате белән гомуми таныштыру.
- 2)Театрга нигез салучылар, танылган артистлар белән таныштыру.
- 3)Драма эсәрләрен өйрәнүгә теләк уяту.
- 4)Төрле жанрдагы эсәрләргә сәхнәгә кую аша укучыларның табигатьтән бирелгән сәләтләрен үстерү.
- 5)Сәхнәдә үзенең тоту осталыгын, сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен камилләштерү.
- 6) Мәктәп күләмендә оештырылган бәйрәм,тамашаларда актив катнашу.

Программаның актуальлеге

Федераль дәүләт стандартларын гамәлгә ашыру шартларында мәгариф алдына һәр яктан камил, мөстәкыйль һәм ижади шәхес тәрбияләү максаты куелды. Укучыларга дәрестәрдән тыш өстәмә белем бирү дә –заман куйган таләпләрнең берсе. Авторлык программасы әлеге максатка ярашлы шәхесне үстерүгә юнәлдерелгән технология нигезендә эшләнә.

Түгәрәк эше буенча көтелгән нәтижәләр :

- укучы үзен иркен тотарга өйрәнә, психологик яктан ачыла;
- үзенең мавыгуына туры килгән эш белән шөгыльләнә;
- түгәрәктәге укучылар, укытучы белән аралашу вакытында, эчке дөньясында ачыла, аралашу әдәбенә өйрәнә;
- укучы фикерләргә, үз фикерен дәлилләргә өйрәнә;
- сөйләм телен камилләштерә ;
- әхлак һәм зәвык тәрбиясе ала;
- шәхес булып тәрбияләнә, үз урынын таба;
- татар теле һәм әдәбияты буенча белем тирәнәйтә, кызыксыну уята.

Түгәрәк татар теле һәм әдәбияты программасын кабатларга тиеш түгел.

Түгәрәкнең эш формасы күп төрле, монда укытучының ижади сәләте зур роль уйный. Китап уку, аның турында фикер алышу, кечкенә докладлар төзү, язучы ижатын өйрәнү, шигырь укучылар бәйгеләре оештыру, әдәби -музыкаль монтаж эзерләү, музейларга бару, жирле матбугат белән танышу, һ.б. бик күп төрле эш алымнары бар. Түгәрәкләрдә техник чаралар да куллану кирәк, эш барышында музыка яңгырату, магнитофон, телевизор, компьютер куллану эшнә тагын да жанландыра.

Түгәрәк эше балаларның күзаллавын киңәйтсә, аңа яңалык алып килсә, рухи тәрбия бирсә дә тиеш. Халык авыз ижатын, татар халык педагогикасын куллану, табигать белән аралашу түгәрәк эшләрен оештырганда укытучыга зур мөмкинлекләр ача.

Программаның эчтәлегә

Татар театрының чишмә башы. Театрга нигез салучылар турында кыскача белешмә. Театр артистлары турында фикер алышу.

Татарстандагы театрлар. Театр артистлары турында белешмә.

“Сәйяр” труппасы, аны оештыручы Габдулла Кариев эшчәнлегә. Беренче татар хатын-кыз актрисасы С.Гыйззәтуллина-Волжская ижаты.

Г.Камал һәм К.Тинчурин - татар театрын оештыручылар. Аларның эшчәнлегенә күзәтү. Галиәскар Камал исемендәге Татар дәүләт академия, Кәрим Тинчурин исемендәге Татар дәүләт драма һәм комедия, Курчак театры белән танышу.

Т. Миңнуллинның “Үзем-белән үзем” мажаралы пьесасын сәхнәгә кую. Видеоязмасын карау. Рольләргә бүлешү. Сәхнә бизәлеше өчен декорацияләр, костюмнар эзерләү. Репетицияләр үткөрү. “Үзем-белән үзем” әсәрен 1-8 нче сыйныф укучылары алдында күрсәтү.

“Син театр турында нәрсәләр беләсең?” темасына викторина уздыру.

“Шигъри сәхнә” исемле шигырьләргә сәнгатьле уку конкурсы уздыру. Г. Гыйльмановның “Шүреләләр ни атлы” исемле балалар сәхнәләштергән видеоязманы карау. “Театраль вернисаж” үткөрү.

Календарно-тематическое планирование «Күңел театры студиясе»

№ урока	Тема	Основное содержание занятия	Количество часов	Формы и методы работы	Дата
1	Вводное занятие. Кереш дәрес	Задачи и особенности занятий в театральном кружке, коллективе. Игра «Театр – экспромт»	1	беседа	
2	Татар театры тарихы				
3	Здравствуй, театр! Исәнме театр.	Дать детям возможность окунуться в мир фантазии и воображения. Познакомить с понятием «театр».	1	Фронтальная работа	
4	Что такое театр? “Нәрсә ул театр?”	Знакомство с театрами Татарстана (презентация)	1	беседа	
5	Театральная игра. Театраль уеннар	Как вести себя на сцене. <i>Учить детей</i>	1	игра	

		<i>ориентироваться в пространстве, равномерно размещаться на площадке.</i> Учимся строить диалог с партнером на заданную тему. Учимся сочинять небольшие рассказы и сказки, подбирать простейшие рифмы.			
6-7	Творчество Г.Камала “Беренче театр” эсэрен карау (Просмотр спектаклей в театрах и на видеодисках)	Работа над произведением	2	Индивидуальная работа	
8	В мире пословиц. Мәкальләр дөньясында.	Разучиваем пословицы. Инсценировка пословиц. Игг-миниатюра с пословицами «Объяснялки»	1	Индивидуальная работа	
9-10	Такмак, такмаза, тел шомарткычлар.	Разучиваем частушки.	2	Словесные формы работы	
11	Татар халык уены: “Ачык авыз”.		1	игра	
12	Виды театрального искусства. Театр сәнгатенең төрләре.	Рассказать детям в доступной форме о видах театрального искусства. Упражнения на развитие дикции (скороговорки, чистоговорки). <i>Произнесение скороговорок по очереди с разным темпом и силой звука, с разными интонациями.</i> Чтение сказки Н.Грибачёва «Заяц Коська и его друзья». Инсценирование понравившихся диалогов.	1	Словесные формы работы	
13	Правила поведения в театре. Театрда үз-үзенне тоту кагыйдәләре	Познакомить детей с правилами поведения в театре Как вести себя на сцене. <i>Учить детей ориентироваться в пространстве, равномерно размещаться на площадке.</i> Учимся строить диалог с партнером на заданную тему	1	игра	

1 4	“Театрда нинди һөнәр ияләре эшли”		1	Индивидуаль ная работа	
1 5	“Буа драма театрына экскурсия”.	Экскурсия в Буинск	1	Групповая работа	
1 6-18	Кукольный театр. Курчак тетры турында сөйләшү	Мини-спектакль с пальчиковыми куклами.	3	Отработка дикции	
1 9	Театральная азбука. Театраль алфавит	Разучивание скороговорок, считалок, потешек и их обыгрывание	1	Индивидуаль ная работа	
2 0	Упражнения для развития хорошей дикции. Диалог, монолог		1	Индивидуаль ная работа	
2 1	Упражнения для развития интонации. Диалог, монолог	Репетиция постановки Өзерлек эше	1	Индивидуаль ная работа	
2 2	Театраль уен «Әкияттә кунакта».	Викторина по сказкам	1	Фронтальная работа	
2 3-25	Инсценирование сценку	Знакомство с текстом, выбор мультсказки, распределение ролей, диалоги героев.	3	Фронтальная работа	
2 6	Театральная игра. Театраль уеннар.	Учимся развивать зрительное, слуховое внимание, наблюдательность. Учимся находить ключевые слова в предложении и выделять их голосом.	1	Групповая работа, словесные методы	1
2 7	Основы театральной культуры. Театр сәнгатенең нигезе	Театр - искусство коллективное, спектакль - результат творческого труда многих людей различных профессий Музыкальные пластические игры и упражнения	1	Групповая работа, поисковые методы	
2 8-30	Инсценирование народных сказок о животных. Татар халык әкиятләре турында сөйләшү һәм аны сәхнәләштерү гә өзерлек	Знакомство с содержанием, выбор сказки, распределение ролей, диалоги героев, репетиции, показ	3	Фронтальная работа, словесные методы	

3 1	Чтение в лицах стихов Г.Тукая, Роберта Миңнуллина, Лабиба Лерона	Знакомство с содержанием, выбор литературного материала, распределение ролей, диалоги героев, репетиции, показ	1	Индивидуальная работа	
3 2	“Иң бәхетле көн””Самый счастливый день”хикәясен рольләп уку.	Знакомство с содержанием, выбор литературного материала, распределение ролей, диалоги героев, репетиции, чтение	1	Индивидуальная работа	
3 3	Театральная игра. Театраль уеннар	Игры на развитие образного мышления, фантазии, воображения, интереса к сценическому искусству. Игры-пантомимы.	1	Групповая работа. Методы поисковые, наглядные	
3 4-35	“Тукайның әкияти иленә күңелле сәяхәт” Мультфильмнар карау.	Показ мультфильмов	2	Наглядные методы	
3 6-39	Постановка сказки «Өч кыз» татар халык әкиятә	Знакомство с содержанием, распределение ролей, диалоги героев, репетиции, показ	4	Словесные и наглядные методы	
4 0-44	Репетицияләр	Знакомство с содержанием, распределение ролей, диалоги героев, репетиции, показ	5	Словесные и наглядные методы	
4 5-46	Культура и техника речи Мәдәният һәм сөйләм техникасы Инсценирование постановки Әкиятне сәхнәләштерү	Упражнения на постановку дыхания (выполняется стоя). Упражнения на развитие артикуляционного аппарата. 1. <i>Упражнения «Дуем на свечку (одуванчик, горячее молоко, пушинку)», «Надуваем щёки».</i> 2. <i>Упражнения для языка. Упражнения для губ.»Радиотеатр; озвучиваем сказку (дует ветер, жужжат насекомые, скачет лошадка и т. п.).</i> Знакомство с содержанием сказки, распределение ролей, диалоги героев, репетиции, показ	2	Словесные и наглядные методы. Групповая работа	
4 7	Ритмопластика	Создание образов с помощью жестов, мимики. Учимся создавать образы животных с	1	Наглядные методы	

		помощью выразительных пластических движений.			
4 8	Татар халык жырлары тыңлау һәм өйрәнү.	Слушание песни татарского народа	1	Словесные и наглядные методы	
4 9-53	Т.Миңнуллинның “Кайда хаклык, кайда дөрөслек?” комедиясе. 1. Текст белгән эш. 2. Пьесаны, рольләргә бүлөп, сәнгатьле уку күнегүләре	Чтение комедию, распределение ролей, репетиции и показ	5	Индивидуаль ная работа	
5 4-58	Т.Миңнуллинның “Кайда хаклык, кайда дөрөслек?” комедиясен сәхнәдә уйнау өчен әзерлек	Знакомство с содержанием комедии, распределение ролей, диалоги героев, репетиции.	5	Словесные и наглядные методы	
5 9-63	Т.Миңнуллинның “Кайда хаклык, кайда дөрөслек?” комедиясен тамашачыларга күрсәтү	Знакомство с содержанием комедии, распределение ролей, диалоги героев, репетиции.	4	Словесные и наглядные методы	
6 4-66	Инсценирование постановки Комедияне сәхнәләштерү	Знакомство с содержанием комедии, распределение ролей, диалоги героев, репетиции, показ	3	Словесные и наглядные методы	
6 7	Мероприятие, посвященное международному дню театра Халыкара театр көненә багышланган чара		1		
6 8-69	Куелган спектакльгә анализ.	Анализ	2	Словесные и наглядные методы	
7 0	“Син театр турында нәрсәләр беләсең?” темасына викторина уздыру	Викторина	1		
7 1-72	Заключительное занятие.	Подведение итогов обучения, обсуждение и анализ успехов каждого воспитанника. Отчёт, показ любимых инсценировок.	2	Фронтальная работа. Словесные методы	

	Итого:		68		
--	--------	--	----	--	--

Ата-аналар белән эш

1. Буа татар дәүләт драма театрына экскурсия оештыруда эти-эниләрнең ярдәме. (Сентябрь)
2. Эти-эниләр өчен йомгаклау түгәрәк эше: “Сөмбеләгә – кунакка!” (күңел ачу кичәсе, ноябрь)
3. Эти-эниләр өчен йомгаклау түгәрәк эше: “Уйныйбыз да, жырлыйбыз да!” (күңел ачу кичәсе, февраль)
4. Эти-эниләр өчен бәйрәм иртәсе: “Без – Тукай оныклары!” (Апрель)
5. Эти-эниләр арасында анкетирование үткәрү, фикерләрен өйрәнү.

Эш формалары

- эти – эниләр өчен йомгаклау күңел ачу кичәләре;
- эти – эниләрнең фикерләрен өйрәнү;
- кечкенәләр каршында чыгыш ясау;
- татар халык авыз ижаты, матур әдәбият үрнәкләре белән танышу;
- рольләргә бүлеп уйнау, сәхнәләштерү;
- тел гимнастикасы, артикуляцион күнегүләр ясау;
- экскурсияләр;
- очрашулар;
- әңгәмә, фикер алышулар;
- кул эше, рәсемләү;
- рәсемнәр, иллюстрацияләр, мультфильмнар карау;
- жырлы – биюле, сүзле, өстәл арты уеннары.

5. Материально-техническое обеспечение образовательного процесса

- Музыкальный центр;
- музыкальная фонотека;
- СД– диски;
- костюмы, декорации, необходимые для работы над созданием театральных постановок;
- элементы костюмов для создания образов;
- сценический грим;
- видеокамера для съёмок и анализа выступлений.
- Электронные презентации «Правила поведения в театре»

«Виды театрального искусства»

- Сценарии сказок, пьес, детские книги.

Укучылар өчен әдәбият

1. “Мәктәп сәхнәсе” сериясеннән китаплар.
2. Татар әдәбиятыннан хрестоматияләр, 5-9 сыйныф, Казан, “Хәтер” нәшрияты, 1999.
3. Әдәплелек дәрәсләре (хрестоматия). Фәнни редакторы профессор Р.А. Низамов. Казан: Мәгариф, 2000.
4. Могҗизалы мәктәп сәхнәсе. Казан: Мәгариф, 2003.
5. “Мәктәп китапханәсе” сериясе томлыклар
6. “Әнҗе чәчтем” сериясеннән фольклор җыентыклары.
7. Татар балалар әдәбиятыннан хрестоматия. Төзүче- авторлары Л.И. Минһаҗева, И.И. Мияссарова, Казан-“Хәтер” нәшрияты, 2004
8. Татар халык әкиятләре.
9. Табышмаклар.
10. Мәкальләр.

Лист согласования к документу № 48г от 20.09.2023
Инициатор согласования: Фаткуллов И.Р. Директор
Согласование инициировано: 20.09.2023 14:09

Лист согласования			Тип согласования: последовательное	
N°	ФИО	Срок согласования	Результат согласования	Замечания
1	Фаткуллов И.Р.		 Подписано 20.09.2023 - 14:09	-